

ÜLIKOO LI?

Lühifilmi eesmärk on algatada arutelu ülikooli kui haridusvaliku üle, tuua välja selle valiku plussid-miinused, õpingute rahastamise võimalused, tutvustada õpetatavaid erialasid ja lõpetajate väljavaateid tööturul.

eluotsused.ee/ulikooli

TAUSTAINFO

Kõrgharidust saab omandada ülikoolis rakenduskõrgharidus-, bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppes. Lisaks ülikoolile võib rakenduskõrgharidust omandada ka rakenduskõrgkoolis või mõnes kutseõppeasutuses. Eestis on 6 avalik-õiguslikku ülikooli ja 1 era-ülikool. Rakenduskõrgkoolide seas on erakoole 5 ja riigi rahastatavaid 7. Õppida saab eestikeelsetel ja ingliskeelsetel õppekavadel, on ka erialasid, kus õpitakse mõlemas keeles.

Õppida saab täis- või osakoormusega, mõnel erialal ainult osa- või täiskoormusega. Õppida on võimalik päevases ja öhtuses õppes, kaugõppes, tsükliõppes – valikuid on veel ja need sõltuvad erialast ning ülikoolist.

Õpingute rahastamine

Riiklikes õppeasutustes on eestikeelsetel õppekavadel täiskoormusel õppimine tasuta, erakoolides tuleb ise maksta. Riik maksab riiklikes õppeasutustes õppijatele väga heade õppetulemuste eest stipendiume ja vähekindlustatud perede üliõpilastele vajaduspõhist õppetoetust. Nendel erialadel, mis on riigi jaoks prioriteetsed (nt õpetajakoolitus, IT), on võimalik taotleda erialastipendiumi. Ka era- ja avaliku sektori ettevõtted maksavad mitmetel erialadel stipendiume.

Perspektiivikad ja vähem perspektiivikad erialad

Eestis on praegu kõrgharidusega töötajaid 40%, Euroopa Liidus umbes kolmandik. OSKA tööjõuvajaduse uuringust selgub, et Eestis moodustab 48% uue tööjõu vajadusest just vajadus kõrgharidusega töötajate järele.

OSKA uuringu põhjal tekib aastani 2027 töökohti juurde või tuleb asendada pensionile jäävaid töötajaid järgmistes kõrgharidust eeldavates valdkondades:

- Info- ja kommunikatsioonitehnoloogias
- Tervishoius (õed, hooldustöötajad)
- Puidutööstuses, ehituses, masinaehituses, metallitööstuses
- Elektroonika- ja elektriseadmete tootmises
- Hariduses (aineõpetajad)
- Loodus- ja inseneriteaduses

Aastani 2027 väheneb töökohtade arv mitmetes valdkondades, mille töötajaid valmistavad ette kõrgkoolid ja rakenduskõrgkoolid:

- Avalikus halduses
- Ärinõustamises
- Personalijuhtimises
- Majandusarvestuses (raamatupidamine)

Kõrgharidusega töötajate sissetulek

Haridustaseme ja sissetuleku seost on keeruline hinnata. Siiski on Eestis ja mujal tehtud uuringute põhjal võimalik väita, et mida kõrgem on haridustase, seda suurem on sissetulek ja võimalus tööd leida. Samas tuleb tõdeda, et osad kõrgharidusega töötajad ei leia oma haridusele vastavat tööd. Statistikaameti tööjõu-uuringu andmetel töötas 2017. ja 2018. aastal keskmiselt 10% kõrgharidusega täistööajaga palgatöötajatest töökohal, mis eeldas nende hinnangul madalamat haridustaset.

Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Marianne Leppiku 2016. aastal toimunud uuringu põhjal ületab kõrghariduse omandanute palk Eesti keskmist. Kõrghariduse omandanuist teenisid 2016. aastal suurimat tulu integreeritud ja doktoriõppe lõpetanud, madalam oli sissetulek rakenduskõrghariduse ja bakalaureusekraadi omandanutel. Vahe suurima (doktoriõppe) ja väikseima (bakalaureuseõppe) vahel küündis 45%-ni. Rakenduskõrghariduse lõpetanute palk on vahetult pärast lõpetamist bakalaureuseõppe lõpetanute omast kõrgem, hiljem palgad ühtlustuvad.

IDEID JA SOOVITUSI ÜLESANNETEKS

- Arutelüküsimusi:
 - Miks minna pärast gümnaasiumi õppima kõrgkooli?
 - Millistel juhtudel tasub kõrgkooliõpingutega oodata?
- Rühmatööd:
 - Klass jaotatakse pooleks (kõrgkool, kutsekool) ning kiiruse peale tuleb mõlemal meeskonnal kirjutada tahvlile nii palju pooltargumente, kui pähe tuleb. Tahvlile saab korruga kirjutama tulla vaid üks meeskonnaliige. Õpetaja kui mängujuht jaotab tahvli pooleks (kõrgkool, kutsekool), annab stardikäsu ja ka finišiteate. Aja lõppedes klassiga koos punktide panek ja pooltargumentide kaalumise.
 - Klass jaotatakse rühmadeks ja iga rühm saab loosiga ühe Eesti kõrgkooli. Rühmal tuleb koostada 2-minutiline kihutuskõne klassikaaslastele, miks tulla sellesse kooli õppima. Tutvuge selle kooli veebilehega: erialad, edasised väljavaated tööturul, tudengiellu, stipendiumid, tuntumad vilistlased jne. Esitage värvikalt.
- Individuaalülesanded:
 - Soorita Rajaleidja karjäärivihikus teemal "[Kutsekool või kõrgkool?](#)" eneseanalüüsitestid: lk 30-31.
 - Võta ühendust oma kooli vilistlasega Sind huvitavas kõrgkoolis / Sind huvitaval erialal. Uuri võimalust tulla ülikooli tudengivarjuks. Kui tudengivarjutamine klassis on olnud edukas, siis kogemuste jagamine ja nn kõrgkoolis õppimise nipiraamatu koostamine.
 - Kaardista enda jaoks sobivad kõrgkoolid. Täida tabel.

Sulle huvipakkuv valdkond	
Millised on selle valdkonnad erialad?	
Milline neist erialadest pakub Sulle enim huvi?	
Loe eriala tutvustust ja pane kirja, mis Sind sellel erialal paelub.	
Leia kolm ülikooli, kus seda eriala õppida saaks.	1. 2. 3.

Millised on nendes ülikoolides selle eriala sisseastumistingimused?	1. 2. 3.
Kui pikk on valitud eriala õppeaeg?	1. 2. 3.
Millised on nendes kolmes ülikoolis edasiõppimise võimalused magistrantuuris ja/või doktorantuuris?	1. 2. 3.
Kas vajad nendes ülikoolides õppimiseks ka õpilaskodu või ühiselamu tuba? Kas ülikool neid pakub?	1. 2. 3.

LUGEMISVARA

- Kõrgharidussüsteem, ülikoolid, rakenduskõrgkoolid
www.hm.ee/et/tegevused/korgharidus
- Rahaline toetus õpingute ajal
www.hm.ee/et/tegevused/korgharidus/oppetoetus
www.hm.ee/et/stipendiumid
www.hm.ee/et/tegevused/korgharidus/oppelaen
- Tööjõuvajaduse prognoos aastani 2027
oska.kutsekoda.ee/uuring/8133-2/

Teadlike valikute tegemise audiovisuaalse õppematerjali loomist rahastati Euroopa Liidu struktuurivahenditest, meetme „Õppe seostamine tööturu vajadustega“ tegevuse „Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel“ taotlusvoorus „Koolide, kogukonna ja ettevõtjate koostöö toetamine ettevõtlusõppe praktilisemaks muutmiseks”.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks